

Увлин цагин спортиг сәәнәр бүрдәхми

Мана багъчудт коммунистическ сургъмдж бгльгънд физическ культуру болн спорт, бийән чанъгъалгън, махмудан тахшалгъ чанъгъ-чиург багъчуд бсгльгъ эн тоот йир кемдждлдж болшго ик йилчтә тбрмуд.

Тер тдләд чигн Коммунистическ партъ болн Советск правительств багъчуд дунд физическ культуру болн спорт делгрүүлгънд ик килмджтә оньган бгч, эн халхин кддлмиг сәәнәр делгрүүлгънәс чидлән чигн, мбнъг чигн йрвлхи.

Физическ культуру болн спорт багъчудт йир тааста-таалта кддлми.

Эн джилин зунар физкультурн кддлми збвәр бддлв, олигханьцулгч эврә дурар бүрдәгдихәсн организацин тонь бсв.

Мана танъгъчд, эврә дурар бүрдәгдсн 4 спортивн обществ бәйнә, эдн 123 коллективсин нерн деерәс кддлждәйчхәнә, эн общестед олн-зүсн физкультурн болн спортивн кддлмит орлджаихахн данъгъар 6642 кун, тер догр 4316 комсомольцнр.

Джүгрсн зунар Западн, Яшалтинск болн Каспийск райодин спортсменс му бишәр кддлчхәв. Эн райодин спортивн организаци, эврәйнн комсомольск организацин шунмгә дбнъгәр физкультурн кддлмиг, багъчуд делегү олар орлджах, ик дбрлдәтә, смгшрулгч кддлмит хүврәдж чадъхав. Комсомолн крайн комитетин зарлсн комплексн спортивн площадк тосгъхми гих дбрлдәнд эн райодин комсомольцнр болн зуг багъчудн цугъарн бас элдү ик шунлта кевәр орлчъхав.

Комплексн спортивн площадк тосхлгънд шунмгә кевәр орлсн учртнн, Западн района 112-ч номертә совхозин физкультурн коллективд, физкультурн крайкомин болн „Урожай“нертә ДСО-н крайсоветин Күндлгънә грамот болн Үнтә белгүд бггдв. Эн района „Южный“ совхозин, сельхозтехникумин, механизацин училищин коллективс, Яшалтинск района Хрущевин нертә болн „Новый мир“ колхозмудин, Соленовск МТС-н коллективс, Каспийск района мясоконсервн комбинатин коллективс—эдн днъгрсн зуна сармудин эргүд физкультурн кддлмиг збвәр ясрулчъхав.

Танъгъчин дундин школин сургъульчнр дунд физическ сур-

гъмджин кддлми бас му бишгидж келдч болхми. Элст балгъсна 1-ч номертә дундин школин физическ сургъмджин преподавательмуд Щедров, Суханов, Черноземельск района Комсомольск поселкин дундин школин преподаватель Стеблй—эдн ймтнд үлгүр болмар кддлдж йовцхана.

Зуна сармудт танъгъчд физкультурн кддлми збвәр их күйцәнъгъустә болв. Физкультурн кддлмиг бддлүлгч кесг тбрмуд күйцәгдв. Гиигн атлетикәр, ГТО-н норм бгльгър, футбол наадлгъар танъгъчин кубок шүүддж авхин тдлй ноолдлгъар, күнд атлетикәр, халдана спортар—цуг эн тоотар зуна сармудла багъчуд дунд болсн дбрлдән, танъгъчд физкультурн кддлми ясруллгънд ик ач-тусан күргв. Эн иим дбрлдән бүрдәгддг кегдснә учрар багъчуд дундас кесг чанъгъ-чиург, шамдгәа спортсменс илгкдв. Эдн дунд, Яшалтинск района, Соленовск МТС-н токарь, гиигн атлетикәр танъгъчин чемпион болсн Климович, күнд атлетикәр танъгъчин чемпион Погребной, гранат шиелгър хойрдгч разрядин норм күйәсн, Яшалтинск района Сидоренко Нина, нань чигн кесг иим улсин нерд заадж, келдж болхми.

1957 джил танъгъчд ГТО-н 1-ч девснъгин 1648 значкистнр белдгдв, тер тоод 853 комсомольцнр. ГТО-н II-ч девснъгин 271 значкистнр белдгдв, Тер тоод 132 комсомольцнр. БГТО-н 439 значкистнр, III-ч разрядин спортсменс-разрядникүд 310 кун белдгдв. Спортивн тбрмүдәр нань чигн кддлми кегдв.

Ода эн цуг кегдсн кддлмиг тоолад, дигләд авад ирхлй, танъгъчд физкультурн болн спортивн кддлмиг сәәнәр делгрүлдж болх чидларгъ бәйхн лавта медгддгәйнә.

Зуг ВЛКСМ-н танъгъчин комитет болн физкультурн танъгъчин комитет, физкультурн кддлмит багъчудиг хамиулгъндан шамдгәа, түргн болхла, тегәд керг күйцлтә болх збвтә.

Болв зуг ода деерән мел тиимгидж келдж болшго. „Урожай“нертә эврә дурар бүрдәгдсн спортивн обществ танъгъчд йир ик обществ. Эн обществин тоод 22 колхозмуд, 47 совхозмуд, 19

МТС, МЖС, 1 ремонтн завод, селәнә эдлархун 1 техникум бәйчхәнә Тер бийнн кддлми эн обществ кеджәхи. Тедү мет, Элст балгъсна „Спартак“ болн „Буревестник“ обществсин коллективс кддлмиән ясрулхин тускар бас адгъх бәйдл гарчәхи. Элст балгъсна селәнә эдлархун механизацин училищд, физкультурн кддлми урднн невчк кегддгәйсн болла, ода нам мартгддгж.

Увләр физкультурн болн спортивн кддлми делгрүүлгън йир ик даалгъверта тбр. Физкультурн кддлмиг увләр кедж болшго гих тоолверта улс бас бәйнә. Эн хаджгәр тоолвер.

Ода деерән мана танъгъчин теетг цасн багъ, цаарандан цасч иктсн цагт лыжар дошлдана дбрлдә делгрүлдж болхми, тедү мет конькигәр чигн дошлдан бас ик кергтә тбр.

Зуг эн кддлми делгрүлхин эркд хамг кергтә тоотинь тоолх, тетгх збвтәвдн.

Увлә цагт физкультурникүдт үмсх хуец-хунр, спортивн ивеектарь угагъар физкультурн кддлми делгрүлдж чадхв гидж тоолдж болшго.

Хальме потребсоюз Элст балгъсиг чигн, райодин центрмүдиг чигн эн джил спортивн эд-таврар теткдж чадсн уга.

Увләр физкультурн кддлмиг сн зүсн хаалгъар кеджкүйцәдж болхми. Нег үлү, эн кддлмиг сургъуль сурчәх багъчуд дунд школмудар сәәнәр делгрүлдж болхми. Ода токтун бдртә цагла школ болгън эврәйнн каток белддг авхан тоолч збвтә. Школмудар сургъульчрт физическ сургъмдж бгльгъи йир элдү кевәр ясрулдж хүврәх кергтә. Эн кддлмиг дааджәхн школмудар кддлждәйчхәх физическ сургъмджин преподавательмуд болн шольн комсомольск организаци болджана.

Шатр-дббв наадлгъиг делгрүлгън, шофермүдин болн мотоциклистнрин курс бүрдәлгън, —цугъар эн тоот ик кергтә тбрмуд. Физкультурн кддлмиг Увләр делгрүлдж болхми. Зуг эн кддлмит ВЛКСМ-н райкомсин спортивн организацин, килмджтә, тасрхан уга сән оньг болн гардвр кергтә.

Физкультурн кддлмиг Увлин цагла бддлүлдж ясруллгън—эркн чинртә, йир ик кергтә тбр.